

Zgodnja DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtileta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrtileta 1 gold.; ako sadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 20. svečana 1874.

List 8.

Koledar za naslednji teden.

Svečan. Februar.

22. Nedelja 1. v postu. Evangelij: „Jesus se posti 40 dni.“ — Stol sv. Petra v Antijohiji. Sv. Peter je bil v prikazni opominjan, da mora tudi nevernike začeti klicati v Jezusovo Cerkev. Izvolil si je na prvo za sedež veliko mesto Antijohijo v Siriji, kjer je imel priložnost spreobračati nejevernike in okrog raztresene mnoge Jude. Od tam tedaj je v začetku vladal vesoljno Cerkev 7 lét; zato je ta prvi sedež Petrov imeniten, in sv. Cerkev ima zanj poseben praznik današnji dan, kakor za sedež v Rimu 18. prosenca. Iz Antijohije je sv. Peter hodil v bližnje okrajine in dežele in vstanovljal je keršanske občine po Pontu, Galaciji, Bitiniji, Kapadociji in Joniji. Kadar se je bil pa iz Antijohije preselil v Rim, je tudi tem srenjam bil pisal prvi list iz Rima.

Sv. Avguštin piše o današnjem prazniku in pravi: „Vstanovitev današnjega praznovanja je od naših prednancev dobila ime „Stol“ (sv. Petra). Prav tedaj cerkev obhajajo vstanovljenje tega sedeža, ki ga je apostelj zasedel v blagor cerkvá po Gospodovi besedi: „Ti si Peter, in na to Skalo bom zidal svojo Cerkev.“

Današnje dni sv. Cerkev skor povsod preganjanje terpi. Dobro toraj stori, kdor moli vsak dan očenaš in češena-Marijo na čast sv. Petru, prvemu papežu, da naj sprosi Cerkvi rešenje in zmago, kateri je bil prvi prednik ter prvostolnik in namestnik Sinú Božjega na zemlji.

Drugi godovi. Blaženi Papija, škof v Hierapolu v 2. stoletji, učenec apostoljski, tovarš sv. Polikarpa. — Sv. Aristijon, izmed 72 učencev Kristusovih, umerl v Salaminu na Cipru otoku. — Sv. Abilij spozn., drugi škof v Aleksandriji po sv. Marku. — Sv. Paskazij škof spozn.

23. Ponedeljek. Sv. Marjeta Kortonska, spokornica, hči poštenih staršev, v Lavijani na Toškanskem. Že v 7. letu je zgubila pobožno mater; to je bila njena prva nesreča. Čedne postave, pa nečimerna v obleki, je postala hudo posvetna. Nekemu plemenitašu na deželi pride v roke, in 9 lét prav gerdó živi. Včasih kakemu ubogemu kaj podeli, tudi se ji večkrat vest zbudi, pa jo kmalo zaduší s praznim izgovorom: Sej me bo vzel. Zapeljivec se podá na pot in delj časa ga ni domu; Marjeta ga zastonj pričakuje; ni ga; le pesičeka, ki je z mladenčcem z doma šel, vidi k hiši teči, in si misli, da tudi gospod pride; hitro skoči po stopnjicah k vežnim vratam; pesiček pa jo za obleko vleče, kakor bi ji hotel reči: Pojdi, pojdi z menoj! Gre za

njim, in poslednjič prideta k kupu derv; pesiček začne kopati pogledovaje v Marjeto, kakor bi ji hotel reči: Odmeči te derva! Marjeta jih odmeče, zagleda ljubeja, ki že hudó smerdi, groza jo obide, in zavpije: „Oh, oh! kje je njegova duša?“ Vsa v solzah zapusti kraj groze in hišo greha, teče, kakor nekdaž zgubljeni sin, k očetu in mu pade k nogam. Oče jo z milim srcem sprejme, mačeha pa jo gerdo gleda, ne more je terpeti, mora iti od hiše. Jokaje se podá v Kortono, razodene dvema gospema svojo revo, kateri se je usmiliti, jo vzamete v hišo, jo priporočite očetom frančiškanom, Marjeta se s skesanim srcem spové grehov vsega svojega življenja, priserčno prosi, da bi ji dali obleko tretjega reda. Frančiškani pa ji ne zaupajo; le po dolgem odlašnji in po milih in nadležnih prošnjah ji željo spolnijo.

Marjeta tretjega reda si najame revno izbico v stanovanje, v nji dela ostro pokoro, s delom svojih rók si sičši živež, in kar si čes vsakdanje potrebe prisluži, razdeli ubogim, večidel noči prečuje v molitvi in premišljevanji. Postelja so ji bile terde tla, zglatve kamen, pičla hrana kruh in nekoliko sočivja, njeno zatekališče cerkev, edino veselje, hrepenjenje in tolažba je bilo prejemanje ss. zakramentov. Hudobnega duha skušnjave, zdaj k napuhu, da je svetnica, zdaj k obupnosti, da ji Bog ne more odpustiti grehov, je junaško premagovala. Zasramovanje in obrekovanje, da je hinavka, je poterpežljivo prenašala. S tem si je zaslužila posebne Božje milosti; bila je večkrat v duhu zamaknjena, in je jemala nebeške tolažila. Bila ji je tudi zadnja ura razodeta; zadnjih 17 dni pred smertjo ni nič drugega vživala kakor presv. rešnje Telo. Previdena s ss. zakramenti je v Gospodu zaspala 22. svečana l. 1297, v 50. letu svoje starosti in v 23. letu svoje pokore. Vse ljudstvo je skupaj vrelo, slednji si je hotel nekoliko nje-nega spokornega oblačila prilastiti. Njeno truplo je bilo oblečeno z dragim rudečim oblačilom. Kortonski mestnjani so ji pripravili častitljiv grob. Bog jo je z mnogimi čudeži povelical. — Bog daj, da bi Marjete današnjega časa saj nekoliko v spokornosti posnemale sv. Marjeto Kortonsko! — Noben grešnik pa, bodi še tolik, naj ne obupa, ker Bog ne želi smerti grešnikove, ampak da se spokori in živi.

Drugi godovi. Sv. Polikarp mašnik sprič., ki je s sv. Boštijanom veliko malikovavcev k veri v Kristusa spreobernal. — Sv. Marta dev. sprič. — Sv. Florencij šk. spoz. — Sv. Romana dev. spoz.

21. Torek. Sv. Matija apost., domá iz Betlehema. Imenitni in premožni starši so ga z mladih nog učili božje postave; njegov učenik je bil véliki duhoven Simeon (berž ko ne tisti, ki je Jezusa v naročji deržal.) Po vodstvu tacega učenika je Matija močno rasel v

učenosti in čednosti. Jezus ga sprejme med svoje 72tere učence. Po Jezusovem nebohodu je bil v zbirališu apostelnov z ženami in z Marijo Jezusovo Materjo po vladjanji izvoljen apostelj, „bil je prištet enajsterim apostelnom“, pravi sv. pismo (Dj. ap. 1, 26.), namesto izdajavca Judeža. Ko je bil z družimi aposteljni vred prejel sv. Duha, je oznanoval sv. evangelij v Galileji, potlej se je podal v Macedonijo, Kapadocijo in na bregove kaspiškega morja. Poslednjič je šel še celo v Etiopijo k zamurcem. Povsod je oznanoval sv. vero z velikim vspehom, jo s čudeži poterjeval, in brez števila veliko ljudi Kristusu pridobil. Proti koncu svojega apostolskega dela pride zopet na Judovsko, ter spričuje judom iz sv. pisma, da je Jezus Kristus resnično obljubljeni Mesija, poterjuje svoj nauk z mnogimi čudeži. Judje ga zagrabijo in peljejo pred vélicege duhovna Ananija; po daljšem razgovoru ga véliki duhoven obsodi k smerti, ker pravi, da je Boga preklinjal. Judje ga kamnjajo, in rabelj že skoraj mertvemu odseka glavo 24. sveč. l. 64 po Kr. — Bodi tudi ti apostelj v svoji hiši, vnet za sv. vero v Kristusa, in zatiraj grešne razvade, zlasti kletvinjo.

Sv. Sergij sprič. — Ss. Montan, Lucij, Julijan, Viktorik, Flavijan in tovarši sprič. — Sv. Edilbert kralj spoz.

25. Sreda kvaterna. — Sv. Peter Damijan, kardinal in škof v Ostiji, je ugledal luč sveta v Raveni 1007. Imeli so revni starši več otrok, in stareji bratje so godernjali v pričo matere, da bodo imeli enega jedca več pri mizi, ko so sami komaj siti. To ostudno in močno pregrešno obnašanje starejih bratov je mater tako močno zbolelo, da je nesla dete iz hiše in ga je pustila. Najde ga neka žena že vse merzlo, ga nese materi ter jo oestro posvari, in mati ga zopet vzame in redi. Toda kmali dečku umerjeta oče in mati, in vzame ga stareji brat v odrejo. Pa on in njegova žena z njim terdo delata; ves stergan, bos in lačen mora svinje pasti in vsak dan dobi ktero s pestjo po herbtu in po glavi, pa tudi še z nogo.

Kako blaga duša je bil pa ta deček, kaže tudi dogodbica. Našel je bil neki dan denar, in dasiravno je bil sam lačen, ga je nesel duhovnu, naj bi za ranjega očeta brali sv. mašo. Drugi brat, duhoven v Raveni, ga vzame k sebi in ga dá v šolo. Bistre glave bivši kmali že sam uči druge otroke. Mladeneč, ves žive na ore, pa je imel hudo vojsko s skušnjavami, in da jih je premagoval, je bil prav oster sam do sebe, je veliko molil, se postil in še drugač se krotil. Spozná pri tem, kako silo nevaren mu je svet, zato se umakne v samostan in v pušavniško življenje.

V samotnem življenji si pa z vednim trudom pridobi toliko učenost, da tudi v Rimu zaslovi. Papež Štefan II ga izvolijo kardinala in škofa v Ostiji; toda to čast sprejme silo nerad in le po terdem žuganji; ostane pa v časti zmiraj ponižen menih in mogočno podpira papeže v vladanji vesoljne Cerkve tiste hude čase razporov in zmešnjav. Pozneje želi svojo butaro odložiti in se podati nazaj v svojo priljubljeno samoto; toda papež N. ko'aj II mu tega ne dovolijo. Dovolijo mu pozneje papež Aleksander II, pa ga kmalo pokličejo iz samote, ter ga pošljejo na Francosko, da vravnava nekatere razpertije. Verne se in zopet ga pošljejo na Nemško, ker se hoče cesar Henrik od svoje žene ločiti, in drugo vzeti. Tudi to težavno nalogo po papeževi volji doverši. Poslednjič ga pošljejo še v Raveno. Tudi tu vse srečno opravi in se verne v Rim; pa na potu zbolí, prejme ss. zakramente, in v Gospodu zaspi v 83. letu svojega življenja. Bog je svojega zvestega služabnika z mnogimi čudeži poveljal.

Posneti nauki iz življenja sv. Petra Damijana. Ne ravnajte preterdo z otroci, ker to mori njih dušo in telo. Kaj bi bilo iz Petra, ko bi bil pri svojem terdem bratu ostal? Gotovo nič prida ne. — Zatiraj hudo poželenje, da ohraniš čistost. — Ljubi samoto, ker Bog v samoti k človeku govori, ne pa v šumu tega sveta.

Ss. Viktorin, Viktor, Nicefor, Klavdijan, Dijeskor, Serapijon in Papija sprič. — Sv. Feliks papež III spoz. — Sv. Cezarij, brat zvelič. Gregorija bogoslovca.

26. Četertek. Sv. Valburga, opatinja. V 8. stoletji je živel na Angleškem sv. kralj Rihard, ki je imel dva sina, Vilibalda in Vunibalda, in hčer Valburgo. Rihard je izrejeval otroke v Božjem strahu, Valburgo pa je dal v nunski samostan v odgojo. Po smerti svoje žene se kralj odpové kraljestvu, in se preseli s sinoma v mesto Luko na Laškem, kjer kmalo po tem v nekem samostanu sklene svoje sv. življenje l. 722. Sinova se pridružita sv. Bonifaciju, apostelju Nemčije, gresta z njim na Nemško. Vunibald od Bonifacija duhoven posvečen okerbuje 7 cerkvá, sozida v gorakem kraji samostan sebi in tovaršem, kateri hočejo živeti po redu sv. Benedikta.

Enako sozida samostan za device, ktere naj bojo žensko mladino učile in odgojevale. Brat Vilibald pa je bil škof v Ajhstetu l. 741. Po nasvetu sv. Bonifacija pokliče svojo sestro Valburgo na Nemško; sv. devica se vzdigne s 30 tovaršicami na pot, na morji upokoji z molitvijo zburjene strahovite valove, pride z njimi srečno na Nemško, in stanuje z njimi vred v samostanu blizo brata Vunibalda, kateri je bil opat v svojem samostanu, in je oskerboval tudi ženski samostan svoje sestre. Valburga je bila 16 lét opatinja ali prednica svojih tovaršic; bila je od vseh spoštovana in ljubljena mati; kar ji je po opravljenih časa ostajalo, ga je v molitev in premišljevanje obračala; prejela je od Boga dar čudečev, zlasti nad bolniki z molitvijo. Po kratki bolezni, po prejetih ss. zakramentih je devica v Gospodu zaspala; škof, njen brat Vilibald, jo je pokopal. Na njenem grobu se je zgodilo mnogo čudežev.

Ljubi bravec! glej, pred očmi imaš 4 svete duše, ktere so: sv. oče kralj Rihard, ss. sinova Vilibald in Vunibald, in sv. hči Valburga. Tukaj zopet vidimo: Kakoršno je deblo, takošne so veje; dobro deblo, dobre veje: pobožni starši, pobožni otroci. Nasprotno pa: slabo deblo, slabe veje: slabi starši, slabi otroci, če Bog posebnega čudeža ne stori.

Sv. Aleksander, šk. Aleksandrijski, ki je krivoverca Arija izobčil, in ga potlej v Nicejskem zboru, kjer je bilo 318 škofov zbranih, zopet obsodil. — Sv. Porfirij šk. spoz. — Sv. Viktor spoz.

27. Petek kvateroi. Sulica in žeblji N. G. J. Kr. — Sv. Baldoměr spoz., na Francoskem, z mladega kovaški rokodelc. Kadar je pa bil na svojo roko jel delati, je imel s svojimi pomagači in učenci naslednji red v hiši: Zjutraj zgodaj je vstajal in klečé opravljal jutranjo molitev; potem je šel k sv. maši; po maši je zajuterkoval s pomagači in učenci. Nato k delu, rekoč: „Ljubi otroci moji, zdaj pa le urno k delu v imenu Božjem!“ Kolikorkrat je bilo kako delo dokončano, je rekel: „Hvala bodi Bogu!“ Vsako novo delo pa je začel z besedami: „V imenu Božjem!“ Opoldne je bilo kosilo in po tem zopet k delu do večera; delopust je sklepal z besedami: „Bog bodi zahvaljen za vse!“ Pomagači in učenci so ga ljubili kot svojega dobrega očeta; le neradi so se od njega ločili, in so mu bili hvaležni za vse njegove nauke. Po navadi je v kovačnico sprejemal otroke ubozih staršev, in ker ni mogel vseh imeti v svojem stanovanji, jim je pri drugih keršanskih ljudeh pre-

skerbel prebivanje. Baldomêr je slovel po vsem Francoskem, mladenčev iz njegove kovačnice so sploh iskali in jih radi jemali v delo. Njegova kovačnica je bila šola čednosti, ne pa šola mnogih pregréh, kakoršne se današnje čase nabajajo v marsikterih delavnicah. Pozneje je bil Baldomêr sprejet v samostan; zavoljo svetega življenja je bil celo za dijakona posvečen. Umerl je nekako l. 660. —

Bog nam daj veliko tacihi Baldomêrov po delavnicah, pa tudi po družih hišah, kateri bi za dušni in telesni blagor svojih pomagačev in učencev — svoje deržine — tako skerbili, kakor je skerbil sv. Baldomêr.

Ss. Aleksander, Abundij, Antigon in Fortunat sprič. — Sv. Besa vojak sprič. — Sv. Leander šk.; njegovo življenje glej jutrišnji dan, 28. sveč.

28. Sabota kvaterna. Sv. Leander, šk. v Sevili na Španjskem, spoz., je bil doma v Kartageni na Španjskem. Njegova brata sta bila sv. Fulgencij, škof v Astigu, in sv. Izidor, ki je bil po njegovi smerti škof v Sevili; njegovi sestri pa sv. Florencija, prednica Bogú posvečenih devic, in Teodozija, omožena s kraljem Leovigildom, mati sv. Hermenegilda. Leander si je bil zvolil samostanski stan sv. Benedikta v Sevili. Po smerti ondotnega škofa so izvolili Leandra za škofa zavoljo njegove sloveče učenosti in pobožnosti. Tisti čas je na Španjskem vladal kralj Leovigild, Leandrov svak, kateri pa je bil arijanski krivoveri vdan, in je katoličane sovražil. Škofa Leandra je močno serce bolelo, da se razširja kriva vera po Španjskem, in da jo še celo njegov svak podpira. Sveti škof z molitvijo in z živo besedo z vso močjo krivoverstvo zatira, in mnogo krivovercev spreoberne, med njimi tudi Hermenegilda, starejšega sina kralja Leovigilda. To kralja takó razdraži, da ukaže sina zapreti in umoriti, ker se stanovitno brani velikonočno obhajilo prejeti iz rok arijanskega škofa; škofa pa zapové tirati v pregnanstvo.

V pregnanstvu spiše Leander troje bukke zoper arijance, in jih pošlje na Španjsko. Z branjem teh bukev se je veliko krivovercev spreobrnilo. Tukaj je pa tudi Bog pristopil: škofova molitev in Hermenegildova kri vpijete k njemu za pomoč. Bolezen, ki jo Bog kralju pošlje, in čudeži, ki se na grobu njegovega sina godijo, ga nagibajo k spreobrnjenju. Pokliče pregnane katoliške škofo nazaj v kraljestvo, prosi sv. Leandra, da naj njegovega družega sina Rekareda v katoliški veri izgojuje; on cam pa se vender le ne odpové zmoti, ker se boji arijanske stranke; toraj umerje zunaj katoliške Cerkve. Novi kralj Rekared in sv. škof Leander potrebita arijanstvo s španjskega kraljestva. Sv. škof umerje l. 601.

Brez molitve se krivoverec ne spreoberne, ako ga ne obsije prav posebna Božja milost. Marsikteri krivoverec spozná svojo zmoto, spozná resnico katoliške Cerkve, kakor nekdanj kralj Leovigild, pa vender le v zmoti ostane. Pa zakaj? Zato, ker je vera dar Božji, ki se mora od Boga sprostiti.

Sv. Roman, opat spoz., je v Lijonski okolici prvi samotno živel, sloveč s čednostmi in mnogimi čudeži; bil je oče veliko menihov. — Ss. Makarij, Rufin, Just in Teofil sprič.

Ktere so glavne nevarnosti zoper vero in od kod izhajajo?

(Konec.)

Da se pa tega obvarujemo, moramo poleg tega biti zvesti, stanovitni in pokorni: verniki svojim mašnikom,

mašniki svojemu škofu, škof papežu. To je naj tehtniši med vsem, ker v tem je vse drugo. Zato se pa sovražniki Cerkve od nekdanj zaganjajo v to od Kristusa vravnano razredbo z večji serditostjo, kakor zoper vse drugo; in zato pa tudi sv. Duh zlasti k spolnovanju te zapovedi tako rad daje svojo milost, tako da jih zdaj dosti vidimo, kateri v sedanjem času, v dnevih nevarnosti, cerkvene prednike veliko radovoljnejše poslušajo in se jih veliko terdneje derže, kakor popréd. In zares, cerkveni predniki tudi zaslužijo, da se jih terdno in določno deržite. Zakaj oni morajo z velikim trudom nad vašim zveličanjem čuti, morajo za vas neprenehoma spolnovati težke, večkrat celo za življenje nevarne dolžnosti, morajo za to dan na dan več zasramovanja in preganjanja terpeti, in morajo z nevarnostjo za svojo lastno dušo pri Bogu za vaše duše odgovor dajati. — Ker se dalje število delavcev v vinogradu Gospodovem z vsakim letom manjša, molite tudi, in molite pridno in stanovitno za obilno naslednikov pobožnih, učenih, gorečih in darežljivih mašnikov. Molite tudi, da bi Gospod zdaj že v duhovskem pastirstvu delajoče mašnike toliko bolj poterjeval in njih prizadevanje blagoslovjav, kolikor večje je delo naloženo vsacemu posameznemu. — Zlasti pa goreče molite tudi v prihodnje za poglavarja vseh mašnikov in vernikov, za našega ljubega sv. Očeta. — In ko vas spominim na sv. Očeta, ne morem drugač, kakor da vas v duhu peljem v Rim, kjer je zopet zadnje mesce še le protikeršanski duh veliko število samostanov odpravil in njih zatirane prebivavce signal iz njih. Ti ubogi redovniki, in zlasti redovnice, so brez pomoči, nanagloma pahnjeni med sovražni svet, poleg tega velik del stari in bolehní, brez bližnjih sorodnikov, kateri bi jim tudi zamogli pomagati. K komu naj bi se bili tedaj obrnili, kakor k sv. Očetu, ki niso samo njih papež, temuč tudi njih škof, in čegar serce je očetovsko serce vsem, ki se jim bližajo? Sv. Oče so v resnici te uboge, preganjane svoje otroke z očetovsko ljubeznijo sprejeli in jim najeli hiše za stanovanje, če tudi pogosto še tako nepripravno, in so jim skerbili za naj potrebnejši reči. Ali sej oni so bili sami, in še pred unimi, do čistega oropani; od kod tedaj hočejo dobivati pripomočkov, kakor iz otročje ljubezni vernikov? Prinašajte tedaj tudi v prihodnje v detinski ljubezni malih doneskov k darovom za sv. Očeta. Ti darovi so pripomoček, da se delo odrešenja Jezusa Kristusa obrani, oskerbuje in pospešuje, ker se obračajo v podporo revnim škofom, samostanom, cerkvam, nesrečnim, katoliškemu šolstvu in misijonstvu, in drugim cerkvenim napravam in vstanovam. Spodobi se namreč, da mi, ki nismo bili z minljivim srebrom in zlatom rešeni svojih grehov, ampak s samo predrago kervjo Kristusovo,*) k pospeševanju njegovega odrešenja vsaj z zunanjimi darovi pripomoremo i. t. d. —

Ker je dalje po apostelnovih besedah tisti, ki za svoje in za posle keršansko ne skerbi, slabši kakor nejeverniki,**) zato se dalje z vso marljivostjo prizadevajte za keršansko izrejo mladine. V tem oziru ponavljam le, kar sem vam že tolikokrat rekel: Prizadevanje za keršansko izrejo mora zdaj prav zares biti veliko večji, kakor v prejšnjem času, ker so tudi nasprotne nevarnosti postale veliko večji.

Poslednjič tudi čujmo, da nam izročeni ravno tako ne bodo zapeljani od duha prostopidstva. Pravim: od duha prostopidstva; zakaj brez števila je ljudi, ki sicer niso čisto sprejeti v kako ložo prostopidstva, ki pa vender čisto in popolnoma po načelih prostopidarjev ži-

*) Gl. 1. Petr. 1, 18. 19.

**) Gl. 1. Tim. 5, 8.

vijo in delajo, in so toraj sužnji protikeršanskega duha. Zoper take tedaj je treba ne manj čujočnosti, kakor zoper prave prostozidarje...

● časnikarstvu, zlasti liberalnem.

(V kat.-pol. besednici 8. sveč. govoril prof. Marn.)

(Dalje.)

Kar tiče časnikarstvo slovensko, v njem se je lju-
lika v sedanjem smislu liberalnem prikazovati jela naj-
prej na Štajarskem l. 1848, pozneje in še skrivoma
l. 1867-69, očitno pa l. 1870 in vzlasti tudi l. 1873,
da sedaj prevladuje posebno v treh časnikih slovenskih.
Exempla odiosa. —

„Pri vseh svojih delih se spominjaj svojih posled-
njih reči, in vekoma ne boš gresil“, opominja sv. Duh
v starem zakonu (Prid. 7. 40). Mislim, da vsi, kar nas
je tukaj v besednici, bi svoje reči radi vredovali tako,
da bi prav bilo za čas in večnost, bi tako radi uživali
dobrote časne, da ne bi zgubili večnih, kakor moli sv.
cerkev: „ut sic transeamus per bona temporalia, ut non
amittamus aeterna“; toraj ne bo napačno, ako vam spre-
govorim o časnikarstvu nekoliko po tem, kar je slavni
Alban Stolz pisal v koledarju svojem za čas in več-
nost (Kal. f. Zeit u. Ewigkeit) ravno za preteklo leto,
v katerem smo tudi Slovenci dobili največ liberalnega
časopisja. V omenjenem letniku ima A. Stolz poseben
„Steckbrief gegen Zeitungen“. Hrovat ima za Steckbrief
posebno dobro besedo, ker pravi mu „tiralica“, in da
ob enem zadenem časnike in pisarje časnikarje, rečem:
Tiralica časnikarska.

„Tiralica“, katero je napisal slavni Alban Stolz čas-
nikarstvu liberalnemu, se glasi: „So bolezn, ki se časih
na novo prikažejo na svet, pa razširijo in smertno raz-
sajajo po mnogih deželah; tako na primer o koleri pred
petdesetimi leti pri nas še vedili niso, poznej pa je po-
klala ljudi že strahote veliko. — So tudi novi grehi, ki
so dušna kuga, o katerih nekdanj niso vedili. Tako je
sedanji čas sploh razširjena kuga slabih časnikov. Ta
kuga je koleri podobna v tem, ker kolera človeka izžme
kot citrono ali limono, da nič več v njem ne ostane.
To stori tudi kolera časnikarska; iz vsakdanjega bralca
izžme prav do zadnjega vso vero keršansko. Tak člo-
vek išče sreče le samo na tem svetu, ter svojo ubogo
dušo tolaži z lažjo satanovo, da o smerti mine vse.

Zdrava pamet je draga reč, je zdravo dušno oko.
Kakor se pa oslabi in pokvari lahko oko telesno, tako
se pokvari lahko tudi oko dušno. To se godi prav po-
seben po vsakdanjem branji slabih časnikov. Nikjer ni
manj zdrave človeške pameti, kakor pri gospodih in
kmetih, kateri se kot uši deržijo in živeža iščejo po listih,
po katerih gomazijo psovke zoper „jezuite“, „ultramon-
tance“, „černuhe“, „tihotapce“ itd. Ljudje, kateri dan na
dan pijejo iz časnikov to pátko, zgubijo pravo spo-
znanje o tem, kar je resnica in laž, pravica in krivica,
in se časnikom svojim dajo dražiti kakor brezpametni
pai, da razdraženi — lajajo in popadajo vse, kar psu-
jejo časnikarji. Pa že to je pregreha zoper zdravo pamet
človeško, da si ti ljudje pustijo pridigovati vsaki dan
po časniku in da verjamejo to, kar se bere v njem —
pa ne vedó, kdo je tisti zanikarneč, kateri časnik vre-
duje ali vanj pisari.

Jaz poznam več tacih časnikarskih pisačev po njih
prirodopisji. Najprej so, vzlasti v Avstriji, judje s svi-
njno, ki nimajo nobene vere več, iz judovstva pa le še
repek, to je, da serdito sovražijo keršanstvo. Druga
velikrat še hujša versta ali sorta časnikarjev so nekda-

nji, sprideni študentje,* ki so zaverгли vero Kristusovo,
kakor jud časnikar Mojzesovo. Tudi nekteri v vradih
pisarijo tako strupeno zoper vse, kar je duhovskega,
eni iz dobičkarije, eni iz slinjarije. Med temi časnikov-
skimi pisarji jih ni malo, ki se po pasje plazijo pred
deželskimi gospodi, ki pa divjaško kričijo zoper kato-
liško cerkev, in so skozi in skozi prav res hudobniši,
kot ubogi cviliharji po ječah. Oni ropajo in morijo du-
ševno, nalašč, neprenehoma, prav po zlodjevo. Na unem
svetu bi jaz rajši imel osodo ktereга koli kaznjenca ali
jetnika, kot brezvestnega sleparja časnikarja, kateri v
listu trosi svoj strup dan na dan po mestu in po de-
želi.

Ker svoje papirnate mušnice ne morejo napolniti
sami, imajo po raznih krajih svoje dopisune. Poštenost
imajo ti tovarši ravno tisto, ktero njihov belzebub. Ne-
kteri dopisniki so napuha naduti šolmaštri, nemški pa
tudi latinski; nezadovoljni težaki ali dninarji pri černil-
niku, kateri namesti z lopavo šarijo s peresom, negodni
mestni pisarji, odvetniki in jezični dohtarji, katerim služba
malo nese, nekteri prekanjen lekarnik ali vračnik, sploh
ljudje, ki so z vero svojo prišli na boben.

Kako brezpametna in pregrešna je toraj navada,
od tako nesnažnih kuharjev vsaki dan prejemati list,
brati ga z ženo in otroci ter mu verjeti! Kako si mora
pokvariti taka družina glavo in sercé! Apostelj Pavel
pravi neki, da je zrak poln hudih duhov, s kterimi se
je nam tudi vojskovati; sedaj pa so ti hudi duhovi po-
stali vidni. Dobili so papirnate krila; v brezštevne hiše
vsaki dan leta tak zlodjev netopir z vsakoršnimi zmazki,
ves počerkan, in se bere in čisla in povživa! V mnoge
kerčme jih pa zahaja kar kerdelo in razpolaga po raz-
nih mizah.

Pivci pa, ne da bi se jih branili, marveč vsi go-
reči švigajo po njih, kakor kure, kadar se jim kebri
potresejo.

Pa bi utegnil kak liberalni mestni ščukar reči:
„Ali naj berem mar katoliške časnike? Ako so lažnjivi
moji časniki, bodo lažnjivi tudi katoliški.“ Ta ugovor
je slepa ali španjska stena iz papirja, ki se predreti dá
brez rogov. V nekem psalmu se sicer res bere:
„omnis homo mendax“ „vsak človek je lažnjiv“; da je
to res, se vidi in sliši lahko na vsakem voglu. Kako
bi jud dobro prodajal, ko bi se kmet ne dal mu nala-
gati? Kdor rad dela dolgove, kako bi novcev dobil na
pósodo brez laži? Kako bi liberalen bobnar mogel izvo-
ljen biti za poslanca, ko bi on in tovarši njegovi ne
naplahtali volilcev? — Toda kdor je pravi kristjan, on
ne laže nalašč, kajti ima duha Kristusovega. Pravi krist-
jan te satanove zaderge, namreč laži, pomete iz hiše,
svest si, da laž je hudičeva žetev, pa ima Božjo kletev.
Čim bolj je toraj tisti, ki katolišk časnik spisuje, res
dober katolišk kristjan, tim prej smeš zaupati, da te ne
nalaže vedoma. To je ravno razloček med časniki, ki
so zoper keršanstvo, in med časniki, kateri se borijo za
vero, da uni lažejo prederzno in brezvestno, da tudi
bralce svoje po zlodjevo nadražijo zoper keršanstvo;
katoliški listi pa pišejo za vero, ter bralcem ne lažejo;
ako so pa bili kdaj nalagani, in so povedali kaj ne-
resničnega, to koj tudi prekličejo.

Pa nikar se dalje ne pravdajmo, ob kratkem
izrecimo sodbo. Ako moraš res zaradi svojih opravi-
lmeti oglasnik, časnik, v katerem se nahajajo gerdi spisi
zoper vero,**) beri le potrebne naznanila, toda ne puščaj

*) „Ni na svetu večega netéka, kakor je spačen dijak,
kedar se zmoti; sramota svojega kraja in cele dežele nad-
loga.“
Slomšek.

**) Ni pa lahko verjeti, da bi kdo nikakor ne mogel biti
brez tac zapeljivih listov, sej naj potrebniši naznanila in

na mizi zanikarnega lista, da bi ga prebirali otroci in posli, temuž zgeni ga, umakni in odpravi, kakor se merčes ali nesnaga pospravi iz poštenega stanovanja. Jaz poznam dobrega katoliškega gostinčarja v Švici, ki dela takó. Ako je pa v tvojem okraju več katoličanov, ki rabijo list zaradi kupčije ali ktereга koli posla, imejte tak list skupaj, in prvi, ki list prejema, naj, kar je v njem takega, odterga, oglasnik pa pošlje drugim. Ako hočeš biti katolišk kristjan ter obstáti pred Bogom, moraš pokazati, da ti je resnica in moraš zatajevati se nekoliko. So nekteri katoličani, ki imajo še nekoliko vere, pa so tako slabotnega značaja, da nočejo ničesar žrtvovati in se strašno bojijo vsakega berkarja iz pivarne.

Pošten katoličan, kadar ima kaj naznaniti, stori to po listu katoliškem, ne pa v judovskem. V gostilnici, kjer se shajajo pravi katoličani, naj zahtevajo, da se naročajo le katoliški listi, ali vsaj le taki, kateri nalašč ne zabavljajo zoper cerkev katoliško.

Na steni po podobah ali slikah se pozná, kakošen duh vlada v hiši; še bolj pa se pozná ta duh po časnikih, ki se v njej prebirajo. Kadar pridem v tujo hišo, pa vidim na mizi nekatere plašarske časnike, oglasnike ali vestnike, kakoršna je n. pr. stara Badenska, ali Hladnica (Gartenlaube), ali znana Klepetulja (Kladeradatsch), že vém, pri čem da sem; tako tudi vém, kakošne vere so v hiši, kjer na steni visi glasoviti koledar (Labrer). Ljubitelji takih časnikov dušno sploh naglo ginejo, kakor riba v suhem pesku, ako niso že prej zamerli v veri. Družini, v kateri beró slabe časnike, prihaja navadno oni blagor, da so odrasli sinovi malopridni, brezbožni, razuzdani, da gospéj materi zgodaj narejajo sive lase, očetu pa sitnosti in bridkosti, da ga sem ter tje sprehajajo misli, kakor unega časnikarskega klobasarja, ki se je tam neki (za Golovcem) bil obesil. — Plačevati časnik, kateri se napénja zoper vero, se pravi: v tednu dvakrat ali vsaki dan hudiča povabiti v hišo, da pridigva starim in mladim — in se pravi: prase, to jo strupeni časnik s svojim denarjem podpirati, da se pase ali debeli (se pravi: debeljaka pitati z debeljačo)!

Od nekđaj se je ob nedeljah in praznikih pridigovalo v cerkvah; zdaj pa se ob delavnikih pridiguje še bolj po hišah, vzlasti po kerčmah. Ta posel izveršujejo časniki.

Keršanska družina živi prav za prav naj mirnejše, ako časnikov ne prebira; svetá kolovrat se za to ne bo ustavil. — Ako pa že hočeš imeti kak časnik, ker si ga vaje kakor tobaka, naróči si časnik tak, ki saj ne divjá in blata ne perska na keršanstvo. Sicer se sam pridružiš stranki zoper vero, in vést tvoja dobí črni prisađ, da se ti pri nobenem grehu več ne gane, kakor si obogateli frامason vést omamiti dá s praznimi ter brezumnimi prislovcami o svetlobi, svobodi, ljudomilnosti ali človečnosti, o napredku itd.

Tudi o časnikih veljá pregovor: „Povej mi, s kom da občuješ, in povém ti, kdo da si.“ Pa tudi beseda Gospodnja: „Pot je široka, ki derží v pogubljenje, in veliko jih hodi po njej,“ veljá sedaj o mnogih premnogih časnikih. Slabih časnikov, kateri hodijo po široki poti pogubljenja, je petdesetkrat več, kot dobrih keršanskib, in ljudi, kateri prebirajo le slabe časnike, je tisučkrat več od njih, ki beró le dobre. Vsak časnik pa je, kar oven s cingljo ali zvenčkuljo. Imaš slab časnik,

oglasne prinašajo tudi dobri listi. In kar zanikarni časnik z vso resnobo priporoča, je včas tako malo vredno, kakor časnik sam. Kako pohujšljive in gerde bukve n. pr. velikrat taki listi priporočajo!

Vr.

tedaj hodiš za kozlom, kateri te na zadnje pripeljal bo res na levo stran, kjer bodo stali kozli. Kdor namreč ima list, ki je zoper vero, tak spoznava pred Bogom in pred svetom, da se šteti će k tistim, ki so zoper keršanstvo. Kristjan odpadnik pride pa po smerti globoče v peklo, ko rojen pogan, če ima ta tudi velike grehe nad seboj, kakor je ljudém v Kapernavmu napovedovala se hujša kazen, kot Sodomljanom.“

(Dalje slédi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Nekoliko beséd na Tagblattovo plahtanje.) Govor g. Flisa pri zboru kat.-pol. društva, pri katerem je bil nazoč tudi zastopnik vlade, je nekterim segel prav do živega, modérne liberalce pa je tako razdražil, da se jim je pred očmi mračilo in so resnico pačili po svoji navadi, ker je tajiti niso mogli. Razvijal je govor hude nasledke brezverskih načel za človeško družbo sploh in je logično dokazal, da tudi vlade niso varne pred brezvernimi podložnimi, kakor ne podložni pod brezverno vlado. Ker pa nekteri tako imenovani učenjaki, ktere Liebig sam imenuje le „Spaziergänger an den Grenzen der Naturforschung“, tudi take načela zastopajo in je govornik ravno njih načela pobijal, je to nekega pisatelja Tagblattovega tako razkačilo, da je v petih vvodnih člankih zagovarjal načela laži-liberalcev, ali po njegovem: „der edelsten Genien der Wissenschaft“, in tajil celo, da bi kdo učil opičarijo, tajil Boga, neumerjonočnost itd. Znano je, kaj uči Darwin, čigar zvesti učenec je tudi Vogt.

Kaj tedaj pravijo „die edelsten Genien der Wissenschaft“, za ktere se dopisnik Tagblattov s „sveto jezo“ poganja, in se ne more načuditi, da se kdo prederzne take načela pobijati? Karl Vogt pravi: „Stirbt der Körper, so hat auch die Seele ein vollständiges Ende. — Somit wäre der Mensch so gut, wie das Thier nur eine Maschine, der freie Wille demnach aufgehoben. — Ich kann nicht anders sagen, als: Wahrlich, so ist es. Es ist wirklich so, der freie Wille existirt nicht, und mit ihm nicht eine Verantwortlichkeit oder Zurechnungsfähigkeit. (Bilder aus dem Thierleben S. 419.) Dalje: Gottes Dasein anzunehmen ist „Unsinn“, die Zurechnungsfähigkeit des Menschen anzunehmen ist „Unsinn“, die Fortdauer der menschlichen Seele anzunehmen ist „Unsinn“. (S. 366, 371, 386.)

To so nauki „der edelsten Genien Tagblattovih junakov“, na ktere ne mara tudi njegov dopisnik prisega. Naloga tih „naj plemenitejih duhov“ pa je „Steine zu werfen in den Garten des Glaubens“, kamne metati v vert vere (Besede Vogtove), in pri tem „plemenitem“ opraviu jih tudi Tagblatt kot zvesti učenec posnema. Če se jim pa kdo zoperstaviti hoče, vpijejo in kričijo zoper neotesanost, hujskanje itd., kakor bi se jim kdo vé kaka krivica godila! (Kdo pa je neotesan, kaže Tagblatt, ki je samo v prvi svoj članek v 2 listih bil nakopičil do 40 gerdih psokv.)

Kdor je zmožen logično misliti, bo lahko spoznal, kam take načela „der edelsten Genien“ človeštvo poprej ali pozneje pripeljati morajo, — se vé, da tem „plemenitim duhovom“ ni zameriti, ako tega ne spoznajo, ker tajijo tudi dušo in vse pristo misljenje. „Man zeige uns die Seele, man mache, dass man sie sehen, riechen, schmecken, fühlen kann, pravi imenovani Vogt. (Köhlerglaube und Wissenschaft.)

K nar blažjim genijem prišteva Tagblatt gotovo tudi silno liberalnega Friderika II, kralja pruskega. Ta

kralj vojako zoper Avstrijo s tem-le besedami vtemljuje: „polne kase, častilakomnost in želja, da bi svet o meni govoril, me nagiba za orožje prejeti.“ Še celo Volteru se to zdi preveč; toraj je on sam zraven pristavil: „droites incontestables a la Silesie.“ (Mencel IV 65.) Kako pa je ta kralj kase napolnoval, ne bomo tukaj razlagali, da nas Tagblatt ne bo dolžil hujskovanja. Ukljub temu, da je bil Friderik na verbuncu tadanjega liberalizma in v družbi onih, ki so se bili zakleli za popolno razdjanje sv. Cerkve, da bi rešili podložne iz — ne vem kakošnih verig papeštva, je on sam lastne podložne imenoval sužnje: „Ich bin es müde,“ je rekel, „über Sklaven zu herrschen“. In ako Tagblatt govori o hujskanju, naj pomisli, ali ne žalijo nar svetejših čutil ljudstva ravno oni sami, ki vse, kar je vsakemu poštenemu katoličanu sveto, z divjo jezo v blato teptajo, ki hujskajo zoper sv. Cerkev dan na dan, še celo zoper Boga samega in zoper Božje zapovedi, katere edine strasti človeške berzdati zamorejo.

„N. W. Tagbl.“, ki se menda med „plemenitih duhov“ orodje šteje, uci 7. nov. 1873: Man muss alle Religionen gleichmässig bekämpfen. Es gibt keinen Gott mehr, und es darf deshalb keinen Glauben an einen Gott mehr geben. — Darwin hat Gott abgesetzt, und die Gottesidee überwunden.“ Ali ni to divjaško hujskanje zoper Boga samega, pošteni Tagblatt? Se vé da, učiti in razširjati take bogokletne nauke, to smé po mnenji Tagblattovega pisatelja biti pripušeno, toda odkriti prepad, kamor taki nauki nezaderžljivo peljejo, naj bi se prepovedalo!? Lepa hvala za Vašo „svobodo“ in Vaše „plemenite duhove!“ — (Konec nasl.)

— **Podporno duhovno društvo** ima svoj občni shod 5. sušca 1874 ob 10 dopoldne v dvorani katoliške družbe v Virantovi hiši. Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. Poročilo odborovega djanja. 3. Poštevi. 4. Volitev preglednikov za pošteve. 5. Posamezni nasveti. 6. Volitev stalnega odbora. Pošteve o dohodkih in stroških dobí vsak ud v roko.

— **Slovenska Matica** ima občni zbor 4. sušca ob 3 popoldne v Čitalnični dvorani; zjutraj ob 8 je sv. maša v stoljni cerkvi.

— **Cerkvenim pevskim zborom** naj bodo priporočene sledeče skladbe g. Ant. Förster-a: 1. Lamentacije in Očitanje (40 kr.) — 2. 25 cerkvenih pesem (80 kr.), za sv. mašo, za Božič, Post, Velikonoč, Marijine praznike i. dr. — 3. Dve veliki slovenski maši (60 kr.) — 4. Sex Tantum ergo (50 kr.) — 5. Teoretično-praktična pevska šola (60 kr.), z ozirom na staro cerkveno petje, izmed 78 godb. prilog prinaša tudi 2 božični pesmi, 1 postno, 1 pogrebno, 1 Marijino i. dr. Vse pri skladatelju (v seminarji), ali pri Giontini-u in Klerr-u v Ljubljani.

Podgradom, 10. sveč. — Znano je, kako pobožni Francozi Marijo častijo, kako očitno in slovesno se cele škofije njenemu močnemu varstvu izročujejo, kako jo zlasti v novih časih na pomoč kličejo z novim primkom: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca, prosi za nas Boga!“ slavijo in posebno še zato prosijo, da bi ona s svojo neomejeno priprošnjo pri svojem nebeškem Sinu prosila za sv. Očeta Pija, da bi se mili Bog ozerl nanj in na vso sv. Cerkev, ter skoraj osramotil sovražnike vsega dobrega, vsega keršanskega. Tudi na Tirolskem se kaj urno širi to češenje Matere Božje. Visoko častiti g. o. M. Percager v Inomostu nabira iz vseh krajev imena pobožnih častivcev „Naše ljube Gospe presvetega Serca“, ki združeno vsaki dan s tisučnim klicem tako k Materi Božji zdihujejo. Tudi Slovenci nismo nikoli zastajali za družimi, kedarkoli veljá, da se pokažemo prave častivce Marijne in pospeševavce vsega dobrega

in nam koristnega. Tudi po Slovenskem je veliko pobožnih, ki, zapisani v to bratovščino, vsaki dan kličejo: „Naša ljuba Gospa presv. Serca, prosi za nas Boga!“ — Pri nas je po malem priporočilu zapisana vsa fara od malega otroka do sivega starčka. Ne vem se domisliti, da bi se bili ljudje kake priporočene pobožnosti kedaj tako radi in tako naglo poprijeli, kakor so se Podgrajci ravno té. Navadno pred jedjo in po jedi in tudi pri večernih in pri vsih splošnih molitvah vselej združeno pristavljajo: „Naša ljuba Gospa presv. Serca, prosi za nas Boga!“ Tudi litanije Matere Božje pojemo s tem zdihljejem; in ne vem, če sem kedaj slišal tako serčno prepevati, kakor se prepeva ta klic. Ima ta izrek nekaj posebnega, za današnje čase primerjenega v sebi. (Vselej se s tem zdihljejem zadobi 100 dni odpusteka.)

Imenovani v. č. g. o. Percager je spisal prav mične bukvice z imenom: „Naša ljuba Gospa presv. Serca“, ki so polne prav mikavnih, lepih naukov, molitev in pesem; vse v čast Naše ljube Gospe presv. Serca. Da bi Slovenci toliko bolj se poprijeli tega češenja Matere Božje in sebe in sv. Cerkev toliko serčneje izročevali preljudi Gospej, pač boljšega pripomočka ne vém, kakor bi bile te lepe bukvice. Da bi nekoliko pripomogel k razširjenju tega preserčnega častenja ljube Device Marije, sem poprosil v. č. o. Percager ja in tudi slavno društvo, katero, kakor pri nas družba sv. Hermagora, izdaja dobre nemške bukve, ki je tudi te omenjene bukvice založilo, da bi mi bilo dovoljeno, te bukvice za Slovence prestaviti v naš jezik. In v. č. g. o. Percager in tudi sl. društvo mi je blagovoljno dalo svoje privoljenje v to. Z Božjo pomočjo in s podporo Naše ljube Gospe presv. Serca se bom lotil tega dela, da bi bilo vse v čast Božjo, v vedno lepši in priserčniši češenje Matere Božje, v zmago sv. Cerkve in v zveličanje naše! — Zraven pridenem nekatere temu primerne pesmice. *)

Janez.

Iz Gorice, 13. febr. — Že več lét so napravljali tukajšni bogoslovci pustne dni primérne veselice. Namen jim je bil vselej dvojen: Pošteno razveseliti se, pa tudi pokazati, da zunaj bogoslovskih vednosti gojijo še marsikaj na širokem duhovnem polji. Letos je tej veselici dal povod poseben dogodek. Ravno 12. febr. 1874 minulo je 100 lét, kar se je v Bodrežu pri Kanalu rodil mož, kteremu je veljala letošnja veselica, obhajana 12. t. m. Valentin Stanič je ime slavljenega moža. Njegovega življenja ne bodem slikal; sej ga ravno „Glas“ nekaj časa prinaša pod čerto. Danes naj nekoliko omenim le samo „besede“, katero so napravili slovenski in hervaški bogoslovci s sledečim programom: 1. Slovan, pesem. 2. Slovenski govor. 3. Domovina, pesem. 4. Mujezin, hervaška deklamacija. 5. Šta čutiš, pesem. 6. Hervaški govor. 7. Venec slov. pesem. 8. Ilirija oživljena. dram. prizor. 9. Pesem.

Odlikoval se je slovenski govornik in posebno hervaški deklamator; tudi „baron Cojz“ se je pokazal kavalirja na odru. Tim višej se mora izid te male besede ceniti, ker je bilo silno malo časa odločenega in ker tudi tukaj, kakor marsikje drugod, se čuti pomanjkanje pevskih mož. Pri odru je stala V. Stanič-eva podoba razsvitljena s primernim napisom.

Iz Banjaloke. V Bosni piše 9. svečana domača kranjska hči, zdaj kakor prava misijonarka, usmiljena sestra, zanimivo pismo, iz kterega naj nekoliko po-

*) Kolikor nam je znano, so že spisane, od v. č. škofijstva poterjene in tudi že v natisovanji enake, pa ne predstavljene, ampak izvirno sestavljene bukve, precej obširne in vravnane po potrebah ljudstva.

vzamemo, da vidijo domoljubi, kaj tudi slovenske serčne hčere zamorejo storiti za povzdigo in omiko svojih zanemarjenih slovenskih bratov in sester na Turškem. Pravi pa:

Mé smo tukaj 4 sestre; prednica je Vovkova iz Kranja, učiteljka pa S. Cecilija Mesnar iz Kranja, in jest ji pomagam v šoli, in še ena druga sestra, tudi iz Kranjskega. Tako smo same Kranjice tukaj.

Cerkev je tukaj strašno revna, lesena, ravno taka kakor so po Kranjskem tiste stare kajže, in tiči imajo notri v njih gujeza. Če jo pred poldne damo pomesti, je že popoldne spef vse polno tičjega — in smetja. V cerkvi je samo en altar in 2 klopi, ena pri vratih za nas sestre, in ena pri oltarji za duhovne . . . Cerkevica je tako majbna, da o nedeljah nad polovico ljudi pred cerkvijo kleči, brez strehe, in kadar je gerdo vreme, klečijo v blatu in na nje gre dež in sneg. Svečenika (duhovna) imamo dva č.č. Frančiškana.

Ljudje tukaj niso hudobni, samo zlo nevedni so in nas sestre imajo prav radi — kristijani katoličani in tudi greki in turci. Dobri so nam, in večkrat pride k nam kateri prav z velikim zaupanjem kaj iskat ali prašat, ker pravijo, da mé vse vemo in znamo in da smo vsezmžno.

Tukaj so ljudje katoliške, gerške, judovske in turške vere; katoličanov je narmanj in so tudi najbolj revni.

Ko smo bile prišle sem na Turško, je bila cerkev — skor bi rekla kakor kranjska šupa, polna prahu in tako-reči zapušena; no zdaj mé skerbimo, kolikor moremo, da je saj čista, in da odečo operemo in zašijemo; ali siromaška je . . .

V šoli imamo 2 razreda, v obeh dečke in deklice; dečkov 65, a deklic 28; samo keršanske (katoliške) otroke imamo; gerške vere otroci bi tudi radi k nam v šolo hodili; pa jih ne moremo sprejemati, ker nimamo prostora, — še ti naši otroci so preveč nagnjeni . . .

Tudi tukaj je bila bolezen kolera, pa zdaj — hvala Bogu! je ni več.

Tukaj po hišah nimajo nič stolov in ne mize; kedar jejo, pogernejo nekaj na tla, pa jejo vsi iz ene sklede.

Jeseni sem bila meaca kimovca v Zagrebu pri duhovnih vajah in sem želela pokojno sestro Teodozije še živo dobiti; pa ni bila Božja volja. Zakopana je bila tisti dan popoldne ob 3, kateri sem jest zvečer ob 8 prišla v Zagreb. (Pristavljena je prošnja kake pomoči za revno cerkev in pa kaj podobic sa otroke.) S. Gregorija Ježe.

Zasmehovalec neomadežanega spočetja.

Osmega grudna 1854 je bila razglašena verska resnica neomadežanega spočetja Marije Device. Veselili so se tega vsi pravi častivci Matere Božje po vsem katoliškem svetu. Ni pa bilo tudi brez zasmehačev, kakoršni se posebno radi oglašé, kadar sv. Cerkev kako versko resnico bolj jasno določi in razglasi. Sej Cerkvi ti modrijani v pojasnovanji naukov ne privošijo napredka, če tudi imajo „napredek“ vedno v ustih! Tako so naznanovali 10. pros. 1855 časniki iz Berchtesgadna o nekem zasramovalcu, ki se je ošabno napihoval, ker je bil v mladostni moči in je imel denar v žepu. V gostilnici je tako gerdo krehal ta človek čez neomadežano spočetje, da sta se celo dva pričujočih hudovala čez toliko prederznost. Kmali nato zanikarnež na svojem konju oddirja. Jaha po dolini „Nonnenthal“; blizo „Haunnenwirth-a“ je steber M. D. neomadežanega spo-

četja; gredé memo tega znamenja pa konj zasramovalca s tako močjó treši prav ob steber, da si je hudobneš persi, roke in noge polomil in je bil brez zavednosti od tam nesen. Po neizrečenih bolečinah je mladi človek umerl nekatere dni potem, ni pa se bil nič več povernil k zavednosti.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Primeril je „Vaterland“ pruske verske postave od lanskega leta in pa avstrijske osnove za podobne postave, in našel je, da v obojih je ravno tisti duh, so ravno tiste načela in ravno tisti nameni, ako tudi so pruske bolj goropadne, štempiharske in jadrajo očitno proti svojemu cilju; avstrijske pa v pohlevni in gladki obliki išejo ravno to doseči. Celoga daljšega spisa iz Vaterlanda posneti zdaj ne moremo. Obravnavati te reči v časnikih in v društvih zdaj mora dopušeno biti; sicer se tudi lahko reče, da so poslanci mačka v žaklju kupili, ako nasprotniki smejo lagati, zabavljati, kričati, da predložene osnove so jim še vse premalo itd., mi pa bi ne smeli pojasnovati resnice, da s takimi postavami bi duhovstvo čisto in popolnoma prišlo vladi v roko, da to bi bile postave novošegnega liberalizma, ki razun državne ne terpi nobenega nadgospodstva, da v take zoperkeršanske namene Cerkev privoliti nikoli ne more in ne smé. Pruski škofje so to spoznali in so cenili za svojo sveto dolžnost protestirati zoper take postave, kar so tudi spolnili s svojo skupno oporeko 26. majnika 1873, ter so rekli: „Spoznati te postave bi se reklo zavreči božji vir keršanstva, ker s tim bi se državi priznala nepogojna pravica vse keršansko življenje z (deželskimi) postavami določiti. S tako priznavo bi se tudi odpovedali vsim zgodovinskim in pozitivnim (božjim) cerkvinim pravicam na Pruskem, ker postavodajstvo kakor edini vir oblasti bi zamoglo v prihodnje vse take postave brez izjeme in svojevoljno ter enostransko odpraviti.“ — Kardinal Raušer v svojem pismu do Kolonijskega nadškofa 3. rožn. 1873 je ravno to prepričanje izrekel, in to „v imenu veliko avstrijskih škofov“. Kardinal pravi med drugim: is obsega in namena danih (pruskih) postav izhaja, da vladi prilastujejo oblast, po ktere priznavi se zataji samosvojna oblastnost Cerkve in dopusti se, da posvetni vladar je ob enem naj viši gospodar Cerkve v svoji državi . . . Ne postava Božja, ampak postava državina bi stala na naj višem mestu, in katoliško, keršansko prepričanje pa bi se moralo ukloniti pred „narodnimi nameni.“ . . . Rekel je kardinal v omenjenem pismu: da s temi postavami je nemškimi škofom naložena terda poskušnja; oni pa so tudi prejeli poslanje: za veliko resnico dati veliko pričevanje . . . Pruski škofje, ko je bila zoper njih oporeko postava sklenjena in poterjena, „veliki resnici spričevanje dajejo“ z mučenstvom. Naj bi v Avstriji postavodajavci to do časa prevdarili in katoličanov ne stermoglavili v take zadrege in zmošnjave.

Vaterland po obširnšem pojasnjenji te zadeve kliče avstrijskim škofom, da tudi oni so poklicani: veliki resnici veliko spričevanje dati.

Laško. Francoski dnevnik „Siècle“ piše o nekem pogovoru z generalom Lamarmora-m zastran njegove knjige o Bizmarku. Lamarmora je menda rekel, da je to knjigo pisal kakor dober državlján; on ceni zvezo z Nemčijo kakor pravo „vazalstvo“, to je, ko podložnost Italije pod Nemčijo. Dobro mu je znano, kaj je Italiji pričakovati od Bizmarka. Italijo, v zvezi s Prusijo, bi sadela svoj dan nesreča, ktera je sadela Av-

atrijo s Prusijo v danskem prašanji. „Unità“ pristavlja: Ako general Lamarmora kje tega ni rekel, je pa mogel in moral reči. Djanja mu bodo pričale. — Tudi naši psevdo-politikarji, katerih malik je tiran Bismark, se imajo kaj učiti iz tega.

Nemško. Človek bi mislil, da na Nemškem mora zdaj biti paradiz obilnosti, zadovoljstva in lahkotnosti, ko so Francozom odnesli toliko prestrašno veliko denarja, ko toliko vpijejo, kakošna „omika“ se širi, kolika svoboda se razcveta! Ni pa tega slišati, ampak toži se, da ravno nasprotno gospoduje. „Baltimorska Volkzeitung“ 31. prosenca piše: Znamenita za sedanjí „kulturni“ boj v Prusiji je resnica, da je ljudstvo s nekakim gospodarskim prekucem deloma obožalo. Veliko se jih izseluje. Veliko pa se jih podivjačeva in svojemu terpljenju išejo polahčanja v strastnem vživanju. Severno-nemško prebivalstvo se bliža stanu, ki je čisto enak stanu kmečkih prebivalcev na Irskem. Kaj je delala in dela katoliška Cerkev na Irskem, da ubogo ljudstvo izkopuje iz podivjačevanja in iz nenravnosti? P. Matheu je ustanovljal zmernostne družtva, ki štejejo na stotisoče družnikov. Nadškof Manning vsako leto predsedva velikim shodom zmernostnih združb. Kaj dela pa veliki nemški „kulturo-borbar“ Bismark? Na Varzinu je ustanovil veliko žganjarnico za kuhanje „šnopsa“. „Kulturna borba“ in „šnopsarija“ ob enem!

Dandanašnji je vse narobe — svet. Za „omikače“ se razglasujejo tisti, ki ljudstvo begajo, motijo, da bi bilo popolnoma nesrečno, in v mnogih revah mu išejo še vero smešati, v kateri edini ima še tolažilo. Ostrupovalci, savdajalci so, pa se štilijo kakor prijetli ljudstva.

Listek za raznotero robo in blago.

Iz Ljubljane. Johana Mahkot, stareji izmed dvéh sester, snanih velikih dobrotnic (Lichtenthurnovih), je v 83. letu svojega življenja umerla 13. svečana po kratki bolezni in previdena s ss. zakramenti. Prelepi pokop je bil v nedeljo, 15. tega mesca. Spremljalo jo je vse splošno blagrovanje, spremljale so jo dobre dela, za ktere nikoli ni iskala posvetne časti in hvale. Bog ji daj večni mir!

— **Šolska nova modrost.** — Česar naj stareji ljudje ne pomnijo v Ljubljani, je to, da so učenci naši pustni ponedeljek in torek imeli prosto, pepelnično sredo pa šolo! Še mar gospodje s tim namérjali keršanskemu življenju berco pritisniti, staremu poganskemu Kurentu pa poklon narediti?

— **Fotografije misijonarja Nac. Tomazina** je oskerbel eden njegovih prietlov, ki so posebno dobro zadete. (Tudi pri vred. Zg. 1 an. so nekatere — po 50 sld.) Ako se jih več oddá, ostane še za gosp. Tomazina kak sold.

Za Verhniško duhovnijo je bil 16. t. m. kaj žalosten dan; izročili smo namreč materi zemlji truplo rajnega prečast. dekana g. Jožefa Bonerja, vse-splošno ljubljene gospoda, ki so po dolgi bolezni 14. svečana umerli za vodenico v 57. letu svojega življenja. Koga smo zgubili v rajncem, kazal je tudi velikanski pogreb, kakoršnega ne pomni fara. Zbralo se je bilo iz okolice in od daleč, celo z Gorenjskega, 28 duhovnov, med njimi 4 sošolci. Pokopali so ga v č. g. prošt A. Jarc, ki so imeli tudi pridigo in slovesno sv. mašo. Ljudstva je bilo toliko, da je bila prostorna cerkev vsa napolnjena. Gosp. prošt so omenili, kako so pred 10 leti z veseljem duhovniji predstavljali novega dekana

zdravega in terdnega; kako žalostno nalogo pa imajo danes, da morajo mertvega predstavljati. Razložili so potem ob kratkem življenje in delo rajncega v vinarstvu Gospodovem v Leskovcu, v št. Mihelu, pri sv. Petru v Ljubljani, kot fajm. v Radečah, kot dekana v Kočevju in na Verhniku. Po primérnih naukih so ga vsim v molitev priporočili. Pri pokopu so mu duhovni prijatelji milo pogrebno zapeli; serčna jim hvala! Vsim prijetlom, znancem in nekdanjim ovčicam bodi predobri gospod prav serčno v molitev priporočen. Bog mu daj večni mir! (Verhniška fara je razp. 17. sveč.)

V Gorici bode imel letos postne pridige v stoljni cerkvi jezuit iz Rima, P. Roman pa duhovne vaje.

V Čikagi v Ameriki je 100,000 Nemcev, med njimi kaci 45,000 katoličanov z 28 cerkvami.

Iskrice ignacijanske

za vse dni v letu.

7. Vsakdo naj bo prepričan, da bo v duhovnih rečéh ravno toliko napredoval, kolikor se bo znebil sebičnosti in hrepenenja po lastnem dobičku. (S. Ignat. apud Bart. 1. 4.)

Nihče ne more dvema gospodoma služiti, enega bo sovražil in drugega ljubil.

Serca ne moreš razdeliti. Enega oddelka ne sprejme Bog, če ga zemeljske stvari obtežujejo in omadežujejo... Na obe strani omahujemo in zato se le počasno povzdiguemo do ljubezni večnih reči.

Kakor se oblo ne povzdigne proti solncu, če ni prazno, kakor se les ne vname, dokler je moker; tako je tudi duša toliko bolj pripravna za to, kar je pametno in božje; kolikor manj je navezana na zemeljsko, toliko bolj je tudi sama svoja.

Dokler brespametni, živalski nagon ni popolnoma zadušen, se vedno vzdiguje zoper razum in zoper svetjše želje, ter jih s svojo naravno težo k zemlji vleče. Sklep je potreben, da ta nagon bomo popolnoma v duhovnega spremenili.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Č. g. Jak. Visintin, vikar v Kostanjevici, gre za vikarja v Savodnje; č. g. Juri Mercina, vikar v Savodnjah pa v Kostanjevico.

V Kerški škofiji po novem duhovskem imeniku je v 25 dekanijah 266 fará (med temi 9 izpraznjenih), 88 kuracij in ekspositor (vmes 25 izpraznjenih), 152 kuratkanonikatov in kaplanij (vmes 77 izpraznjenih), 18 beneficij (med temi 8 izpraznjenih), 402 duhovnov v službi (med njimi 388 sekularnih in 14 regularnih), 76 duhovnov po drugih službah, 31 duhovnov v pokoju, skupaj 509 duhovnov; cerkev in kapel je vseh skupaj 993, vernikov pa 330.272. — Umerlo jih je preteklo leto 17, v službo na novo stopilo pa 11.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: G. Ant. Černe 4 gl. — M. Lončar 3 gl. — N. Šmalic 1 gl.

Za afrikanski misijon: Neimenovan gosp. 1 gl.
Za gosp. misijonarja Ign. Tomazina: Gosp. Fr. P. 5. gl.

Za cerkev sv. Jožefa: Š. 2 gl. — Neim. iz Bohina 1 gl.
Za Dolence s točo poškodovane: Z. Javora 2 gold. 80 kr.